

bus tradiderint, aut promiserint, quamvis promissio nullum habuerit effectum, dummodo assassinium re ipsa patratum fuerit, ab ecclesiasticæ immunitatis beneficio excludimus, ac pro exclusis perpetuo haberi volumus, et mandamus.

« § VI. Excludimus pariter, repellimus, atque privamus ejusdem immunitatis privilegio interficientes proximum suum animo præmeditato, ac deliberato. Falsificantes litteras apostolicas: ministros montis pietatis, vel alterius publici telonii, aut hanc pro depositis principis, privatarumque personarum destinati, furtum, aut falsitatem in prædictis locis committentes, cujus ratione arca pecuniaria ita minuatur, ut pœnæ ordinariæ locus sit. Conflantes, adulterantes, vel ton dentes quasunque monetas aureas, vel argenteas, etiam principum exterorum, quotiescumque in loco, aut provincia, ubi crimen admittitur, liberum habeant usum, et commercium: vel ipsas monetas conflatas, adulteratas, aut detonsas scienter ita expendere, et erogare præsumentes, ut fraudis conscii, atque participes censi possint: Illos demum, qui sub nomine curiæ sese introducant in alienas domos, animo ibidem perpetrandi rapinas, easque re ipsa committunt cum homicidio, aut mutilatione membrorum alicujus ex domesticis earumdem ædium, vel etiam extranei, quem ibi forte reperiri contigerit, dummodo homicidium, vel membrorum mutilatio sequatur.

« § VII. *Varie in judiciis, circa rationem probandi delictum, gaudeat, necne, immunitate, opiniones referuntur.* — Cæterum, cum diuturna experientia compertum fuerit, curias ecclesiasticas in casibus, qui hactenus evenerunt, difficulter probare, et consequenter declarare potuisse delictum, pro quo quis ad ecclesiam confugerat, fuisse comprehensum in numero exceptorum propter variam earumdem curiarum praxim, et varias pariter opiniones doctorum, qui ante dicti Gregorii prædecessoris mentem, quoad normam, ab ipso præscriptam, recipiendi probationes, et procedendi ad declarationem criminum exceptorum interpretari voluerunt: statuimus, præcipimus, et mandamus, nullam in hoc de cætero haberi rationem cujuscunque interpretationis ejusdem Gregorianæ constitutionis, quæ a quocunque doctore prodierit, neque praxim a quibuslibet curiis, aut tribunalibus inventæ, imo nec quarumcunque declarationum, quæ ab

hujus almæ Urbis Nostræ tribunalibus, sive etiam a congregatione venerabilium fratrum Nostrorum S. R. E. cardinalium, immunitati ecclesiasticæ præpositorum, emanaverint, quatenus præsentis Nostræ constitutionis adversentur, sed in occurrentibus casibus normam hic a Nobis præscribendam inviolabiliter ab omnibus observari volumus, et sancimus.

« § VIII. *Omnibus rejectis, nova servanda ratio statuitur.* — Quotiescumque igitur curia ecclesiastica a curia sæculari fuerit requisita, ut laicum aliquem delinquentem e loco immuni extrahi, ac illi consignari faciat, eaque super delicti excepti qualitatem, ac personæ reitate subministrata, vel acquisita sint indicia, quæ ad capturam decernendam sufficere videantur; tunc curia ecclesiastica ad ejusdem delinquentis extractionem ab ecclesia, aliisve locis immunibus, ope, ac medio suorum executorum, implorato etiam, quatenus opus sit, brachii sæcularis auxilio, et cum interventu personæ ecclesiasticæ, ab episcopo deputandæ, procedere teneatur; extractumque ad suos carceres asportari, ac ibi sua tuta custodia detineri curet, et faciat. Ubi vero ex processu informativo desuper conficiendo, constet de crimine excepto, ac insuper adversus eundem extractum talia resultent indicia, ut crimen ab eo fuisse patratum moraliter credi possit, (quæ quidem indicia juxta regulas juris vocantur ultra torturam) eo tandem casu præfatum extractum ministris, et officialibus curiæ sæcularis tradere, et consignare possit, ac debeat, exacta tamen, receptaque prius ab ipsis obligatione, in forma juris valida, restituendi extractum ecclesiæ, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, Nobis, ac pro tempore existenti Romano Pontifici reservatæ, quatenus idem extractus indicia contra ipsum acquisita in suis defensionibus purget, et diluat. Quod si ea minime purgaverit, et vere delinquens reperiatur fuerit, curiæ sæculari in ipsum tali casu, ut juris esse censuerit, agere, atque procedere liceat.

« § IX. *Privative quoad judices reliquos, sive ecclesiasticos, sive laicos an delicta de exceptis sint declarare episcoporum tantummodo esse decernitur.* — Præterea, considerantes sæpe dictum Gregorium prædecessorem in sua constitutione optimo quidem jure sancisse, ut soli episcopi, et non alii episcopis inferiores, etiamsi locorum ordinarii sint,

aut nullius diœcesis, aut conservatores a Sede apostolica specialiter, vel generaliter deputati, cognoscere, et declarare valeant, an delicta, pro quibus inquisiti ad loca immunita confugerunt, et in eis se receperunt, sint necne de genere, ac numero exceptorum: Nos, providam ejusmodi dispositionem approbantes, et confirmantes, eique inhærentes, motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus, tenore præsentium, quibuscunque magistratibus, officialibus, et ministris sæcularibus, necnon quibusvis aliis personis cujuscunque gradus, et conditionis existant, etiamsi imperiali, regia, ducali, aut alia quavis mundana dignitate, aut auctoritate præfulgeant, districte interdiximus, ac inhibemus, ne hujusmodi causis, vel conficiendo processus, vel inquisitos extrahendo a locis immunis, vel declarando crimina, ab eis admissa, esse de exceptis in Gregoriana, aut in præsentis nostra constitutione, ullo pacto sese ingerant, aut immisceant. Quod si secus quidam attentare præsumperint, ex nunc omnia in contrarium præmissorum gerenda, irrita, et inania, nulliusque roboris, vel momenti perpetuo fore, ipsosque attentantes in censuras, et alias pœnas a sacris canonibus, et constitutionibus apostolicis, adversus eos, qui jurisdictionem ecclesiasticam quoquo modo lædunt, ac violant, inflictas, incurrere decernimus, et declaramus: volentes, intendentes, ac expresse mandantes, quod omnimoda cognitio, atque iudicium de criminibus, in Gregoriana constitutione exceptis, et a Nobis superius explicatis, tum etiam de aliis, quæ in præsentis nostra constitutione adjicienda, et similiter excipienda, duximus, quemadmodum, ut præfertur, adjecimus, et excepimus ad episcopos, tantum privative quoad omnes alios, perpetuo spectet, atque spectare debeat! et donec ipsi in occurrentibus casibus declaraverint delictum esse de exceptis, et cætera omnia a Nobis superius constituta adimpleverint, inquisitos ecclesiæ, vel alterius loci sacri, ad quem confugerunt, immanitate gaudere tuto debere, ac in ea conservandos, et manutenendos esse statuimus, præcipimus, et mandamus.

« § X. *Constitutionis hujus observantia episcopis omnibus majorum zelo ipsis proposito, demandatur.* — Universas demum, et singulos venerabiles fratres nostros patriarchas, primates, archiepiscopos, et episcopos, quos hujus nostræ constitutionis executores de-

patamus, in visceribus Domini Nostri Jesu Christi hortamur, et paterna charitate admonemus, ut quanti momenti sit hoc negotium, serio cogitantes, in occurrentibus casibus qualitatem testium, et probationum pondus summo studio, ac vigilantia scrutentur, omnemque fraudem, et dolum procul arceri satagant; quin etiam sacerdotali pectore, quotiescumque opus fuerit, iis omnibus obsistant, qui ejusdem præsentis constitutionem, ac observantiam quomodocumque temerario ausu impedire præsumerent. In reliquis porro casibus tum in hac nostra, quam in Gregoriana constitutione non exceptis, memores quam acriter semper, et qua eximia, ac prorsus singulari animi fortitudine majores nostri pro ecclesiastica libertate, ac immunitate pugnaverint, nihil de illa imminui permittant, neque sacris juribus labem ullam irrogari patiantur, sed ea pari sane zelo, atque constantia tueri curent: ab omni tamen tumultu, ac perturbatione caventes, ne jaclantiæ causa potius, quam miserationis, et justitiæ titulo, ecclesiastica privilegia asserere videantur.

« § XI. *Decretum irritans.* — Decernentes easdem litteras præsentis, et in eis contenta quæcunque semper valida, firma, et efficacia existere, ac fore, suosque integros, atque plenarios effectus ubique sortiri, et obtinere, ac ab omnibus, et singulis, ad quos spectat, et pro tempore spectabit quomodolibet in futurum, inviolabiliter, et inconcusse observari; sicque, et non aliter in præmissis per quoscunque ordinarios, et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de Latere legatos, et apostolicæ Sedis nuntios, aliosve quoslibet quavis præminentia, et potestate, fungentes, ac functuros, sublata eis, et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, et interpretandi facultate, ac auctoritate iudicari, et definiri debere, ac irritum, et inane, si quid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

« § XII. *Contrariis derogatur.* — Non obstantibus quibuscunque Cancellariæ nostræ apostolicæ regulis, necnon quorumcunque prædecessorum nostrorum litteris apostolicis, privilegiis, indultis, et facultatibus, quibusvis personis, etiam speciali mentione dignis, et quavis quantumcumque sublimi dignitate, et auctoritate fulgentibus, et ex quibusvis etiam gravibus, ac urgentissimis

causis, sub quibuscunque tenoribus, et formis, et cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, et insolutis clausulis, ac irritantibus, et aliis decretis etiam motu, scientia, et potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet in contrarium præmissorum concessis, confirmatis, et innovatis. Quibus omnibus, et singulis, etiamsi pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumque tenoribus specialis, specifica, expressa, et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio faciendâ, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, et singulorum tenores, et occasiones, ac alia, etiam speciali expressione digna, præsentibus pro plene, et sufficienter expressis, insertis, ac servatis respective habentes, hac vice duntaxat, illis alias in suo robore permansuris, ad præmissorum effectum specialiter, et expresse derogamus.

« § XIII. Ut autem præsentis litteræ ad omnium notitiam facilius deveniant, et nemo illarum ignorantiam allegare valeat, volumus illas, seu earum exempla ad valvas ecclesiæ Lateranensis, et basilicæ Principis apostolorum, necnon Cancellariæ apostolicæ, curiæque generalis in Monte Citorio, ac in Acie Campi Floræ de Urbe, ut moris est, affigi, et publicari; sicque publicatas, et affixas, omnes, et singulos, quos illæ concernunt, perinde arctare, et afficere, ac si unicuique eorum nominatim, et personaliter intimatæ fuissent: utque ipsarum præsentium litterarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus notarii publici subscriptis: et sigillo alicujus personæ, in ecclesiastica dignitate constitutæ, munitis, eadem prorsus fides tam in iudicio, quam extra illud, ubique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

« § XIV. *Decretum pœnale.* — Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Nostræ voluntatis, sanctionis, declarationis, confirmationis, præcepti, decreti, mandati, prohibitionis, et derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum ejus, se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo sep-

tingentesimo vigesimo quinto, sexto idus junii, Pontificatus Nostri anno secundo.

« P. M. Card. Probat. F. Card. Oliverius. Visa de Curia I. C. Archiepisc. Amasenus. Loco † Plumbi. L. Martinertus. Registrata in Secretaria Brevium. » (ADNOTATIO LX.)

§ VI.

DE EFFECTIBUS, FAVORIBUS, ET PRIVILEGIIS IMMUNITATIS ASYLLI.

156. *Rei debent recipi in loco sacro.* — Quæritur I. Quosnam effectus, favores, aut privilegia jus asyli pariat reis confugentibus ad ecclesias, vel alia loca sacra? Resp. Plures. Patet inductione. Et quidem I. Est, quod debeant in locis sacris, quo rei confugiunt, recipi, nec possint inde repelli aut excludi. Pignatell. tom. II, consult. 4, n. 63; Haunoldus, tom. VI, tract. I, n. 274; Delbene, de *Immunit.* cap. xvi, dub. 48, n. 4, arg. can. *Diffinivit.* 35, et can. *Reum.* 9, cau. 17, q. 4, ubi statuitur, ut « rectores ecclesiarum pacem, et vitam, et membra ejus (rei nempe) obtinere studeant, » quod idem præcipitur *c. Inter alia.* 6, h. t. ibi: « Rectores ecclesiarum sibi obtinere membra, et vitam. » Concordat l. 2 et 3, et l. *Præsenti.* 6, c. *de His, qui ad ecclesias confug.* ibi: « Ex his (religionis) locis, eorumque finibus nullos expelli, aut aliquando ejici patimur. » Ratio est, tum quia tenentur rectores ecclesiarum jura ecclesiæ, ipsiusque immunitatem defendere; ergo hoc ipso non possunt reos illos confugientes repellere; tum quia eo ipso, quod concedatur reis jus ad ecclesias confugiendi, imponitur rectoribus ecclesiæ obligatio eos recipiendi, alias enim si rei pro libitu rectorum possent non recipi, aut etiam recepti iterum repelli, vel rejici, parum, aut nihil prodesset reis jus asyli; præsertim si potestas sæcularis extraditionem urgeret, ubi rectoribus ecclesiarum excusatio non superesset dicendo: Non possum, non licet, etc. Licetum est tamen rectoribus ecclesiæ, imo expedit, suadere reis, ut nimis diu non morentur in locis sacris juxta dicenda infra n. 158.

157. *Et de bonis loci sacri sustentari.* — II. Effectus, seu commodum est, quod debeat ecclesia, aut alius locus sacer reum de bonis suis sustentare, eique vitæ præbere necessaria, nisi ipse bona propria habeat, aut aliunde a consanguineis v. g. facile ha-

bere possit. Abbas, in *c. Inter alia.* 6, h. t. n. 28; Sylvester, *§. Immunitas.* 3, n. 5; Glossa communiter recepta in can. *Diffinivit.* 35, cau. 17, q. 4, *§. Defendatur.* arg. l. *Præsenti.* 6, c. *de His, qui ad eccles. confug.* Ratio est, tum quia alias indirecte cogeretur reus ad exeundum, et potestati sæculari se tradendum, aut fame moriendum; sicque rursus eidem non prodesset jus asyli; tum quia tenentur rectores ecclesiarum conservare rei vitam, et membra, per jura citata n. præced. ergo tenentur vitæ præbere necessaria.

158. *Nisi propria habeant, et facile habere possint. An et quomodo suaderi eis possit, ut discedant.* — « Nisi ipsemet bona propria haberet, aut aliunde a consanguineis v. g. facile habere possit, » uti notanter limitatum est n. præced. tali enim in casu de illis, non de ecclesiæ bonis vivere deberet reus, prout citati doctores cum communi aliorum bene advertunt. Imo non potest ecclesia in tali casu eum de bonis suis sustentare, quia male dilapidaret patrimonium Christi, et pauperum. Hinc etiam juxta doctores citatos in casu quo ipse reus nihil habet, nec aliunde quid habere valet, potest cogi ad laborandum, et serviendum in commodum ecclesiæ, ut sic expensæ in eum factæ de ecclesiæ bonis, quæ non nisi ad causas pias et pauperes erogari possunt, compensentur. Atque ne immunitas sit ei occasio otiosi, et exinde etiam peccandi, addunt aliqui, et merito non expedire, ut rei propriis destituti mediis diutius morentur in locis sacris, ne « ipsi per incommodum ecclesiæ, egentium et pauperum alantur expensis, » ut dicitur citata l. *Præsenti.* 6, c. *de His, qui ad eccles. confug.* Hinc bene possunt rectores ecclesiæ reo suadere, ut discedat, si cognoscunt, quod in alio loco, aut provincia secure, et absque periculo degere valeat, illucque eundem convenientibus modis ducere, ut dirigere sine periculo possint; et nisi aliud circumstantiæ exigant.

159. *Nemo potest impedire, quominus reus suatur necessariis naturæ.* — III. Effectus, seu commodum est, quod nemo prohibere, aut impedire potest, quominus ad reum in loco asyli existentem deferatur necessarius victus, et vestitus, ipseque reus necessaria requie frui, et naturam etiam extra locum asyli (si reverentia loci exigat) exonerare valeat. Omnes ob clara jura. Et quidem de victu, vestitu, et requie patet ex l. *Præ-*

senti. 6, princ. c. *de His, qui ad Eccles. confug.* ibi: « Nec patimur in ipsis eccle. iis reverendis ita quemque delineri, atque constringi, ut ei aliquid victualium rerum, aut vestis negetur, aut requies. » Ratio est, quæ n. 157. posita, nempe, quia alias indirecte cogeretur ad exeundum, aut moriendum. De exoneratione naturæ aperte patet ex can. *Diffinivit.* 35, cau. 17, q. 4, ubi propterea triginta passus in circuitu ecclesiæ conceduntur; « qualiter ad requisitæ naturæ usum debitis exeant locis, et nullo teneantur eventu necessitudinis, qui dominicis se defendendos commiserint claustris: » ut ibidem dicitur. Ratio est, quia cum ex una parte conservatio vitæ exigat naturæ exonerationem, ex altera vero eam in se non patitur reverentia loci, necesse est, extra congruum habere locum. Hinc cum aliis bene advertit Haunoldus, tom. VI, tract. I, n. 238, et 274, necessitatis naturæ causa egressum e loco sacro a potestate sæculari capi non posse.

160. *Non potest vi extrahi e loco sacro.* — IV. Est, quod reus a loco asyli per vim extrahi, aut abstrahi a nullo possit (nisi commiserit crimen exceptum) unanimis. Textus expressus est in cit. can. *Diffinivit.* 35, cau. 17, q. 4, ibi « Nullus audeat confugientes ad ecclesiam, et residentes inde abstrahere, » et *c. Inter alia.* 6, h. t. ibi: « Quantumvisque gravia maleficia perpetraverit (nisi sint de exceptis) non est violenter ab ecclesia extrahendus. » Concordat, l. 2, c. *de His, qui ad Eccles. confug.* ibi: « Sancimus, nemini licere ad sanctas ecclesias confugientes adducere, » et l. *Præsenti.* eod.

161. *Potest tamen sponte egredi et extra capi, non tamen in ipsa ecclesia, etsi consentiat.* — Et quamvis possit reus sponte exire, ac permittere, ut egressus capiatur, Pignatelli, tom. IX, consult. 2, n. 29; Farinacius, in append. de *Immunit.* cap. XIX, n. 306, cum tunc nec ipsi, nec ecclesiæ fiat injuria. Non ipsi; quia volenti non fit injuria, l. *Cum donationis.* c. *de Transact.* Non ecclesiæ, quia inde nec violenter extrahitur, nec ibidem capitur, quo solo ad præsens videtur, fieri injuria, aut irreverentia loco sacro. Non potest tamen consentire, ut in ecclesia capiatur, aut ex illa trahatur, aut ducatur, neque licita, neque valida est talis extractio aut eductio consentiente reo facta. Farinacius, loc. cit. n. 304, ubi citat Mastrill. consil. 169, lib. II; Decian. in *Tract. crimin.*; Pi-